

ZADANIA MATURALNE Z HISTORII – XIX WIEK, CZĘŚĆ 1

POZIOM ROZSZERZONY

Model odpowiedzi*

* Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.

Zadanie	Odpowiedź	Zasady oceniania	Liczba punktów za zadanie
1.	1.1. 1815, Święte Przymierze	1 punkt	0–4
	1.2. Aleksander I [Romanow], Franciszek I [Habsburg] Fryderyk Wilhelm III [Hohenzollern]	1 punkt	
	1.3. D	1 punkt	
	1.4. np. Wielka Brytania <u>Przykładowe poprawne uzasadnienie:</u> Nie chciała wiązać się trwałymi zobowiązaniami, a także bronić ładu wiedeńskiego. Przede wszystkim jednak była zajęta budowaniem swojego imperium kolonialnego. [LUB] Turcja / Imperium Osmańskie <u>Przykładowe poprawne uzasadnienie:</u> Nie została zaproszona do sojuszu ze względu na różnice religijne – panujący w państwie islam. Święte Przymierze z założenia miało obejmować jedynie państwa chrześcijańskie. [Uwaga: do zaliczenia odpowiedzi wystarczy podać jedno państwo wraz z uzasadnieniem.]	1 punkt	
2.	2.1. powstanie listopadowe <u>Przykładowe poprawne uzasadnienie:</u> Świadczą o tym wymienione w pieśni: – Olszyna, czyli bitwa pod Olszynką Grochowską [stoczona 25 lutego 1831 r.] – bitwa pod Ostrołęką [stoczona 26 maja 1831 r.] – pułk czwarty [4 Pułk Piechoty Liniowej]	1 punkt	0–2

	<p><u>Uwaga:</u> do zaliczenia odpowiedzi wystarczy jeden argument spośród podanych.</p>		
	<p>2.2. pozytywny <u>Przykładowe poprawne uzasadnienie:</u> Świadczą o tym sformułowania w odniesieniu do pułku: – <i>Z bagnetem w rękę pójdziem w świętą Sprawę, / Śmierć hasłem naszym, niechaj zadrzy wróg!</i> – <i>Walecznych tysiąc [opuszcza Warszawę]</i> – <i>Spokojnie wrócił do Pragi pułk czwarty</i> – <i>I już dla naszych odwrót jest otwarty, / I któż to działał? To był nasz pułk czwarty [...]</i> Autor pieśni widzi w pułku czwartym bohaterów, oddanych żołnierzy, zdolnych do największych poświęceń, jest spokojny wiedząc, że można na niego liczyć w chwilach zagrożenia. [Uwaga: do zaliczenia odpowiedzi wystarczy jeden argument spośród podanych.]</p>	1 punkt	
3.	3.1. mesjanizm	1 punkt	0–4
	3.2. Andrzej Towiański	1 punkt	
	3.3. Przykładowa poprawna odpowiedź: Andrzej Towiański uważał, że przewaga Polaków nad innymi nacjami wynika z męczeństwa i bólu narodu polskiego. Uważał, że Polacy swoim cierpieniem odkupią siebie i świat, a na końcu tej drogi przez mękę i śmierć czeka ich nagroda, jaką będzie odzyskanie przez Polskę niepodległości.	1 punkt	
	<i>Dziady</i> , część III	1 punkt	
4.	<p>nie <u>Przykładowe poprawne uzasadnienie:</u> Mapa zamieszczona w źródle 1. przedstawia powstanie listopadowe i wojnę Królestwa Polskiego z Rosją 1830–1831, natomiast w cytowanym fragmencie (źródło 2.) są opisane wydarzenia z 1846 r. z powstania krakowskiego. Świadczą o tym wspomniane w tekście: – postać Dembowskiego, który zginął od jednej z pierwszych salw karabinów; – data dzienna: 27 lutego; – kapitulacja Rządu Narodowego przed</p>	1 punkt	0–1

	Austriakami. [Uwaga: do zaliczenia odpowiedzi wystarczy jeden argument spośród podanych.]		
5.	Fragment 1. – Pierre Joseph Proudhon Fragment 2. – Claude Henri de Saint-Simon Fragment 3. – Robert Owen	po 1 punkcie za każdą poprawną odpowiedź	0–3
6.	6.1. tak <u>Przykładowe poprawne uzasadnienie:</u> W źródle 1. znajdują się informacje o wydarzeniach z tego okresu [z 1848 r.]: <ul style="list-style-type: none"> • abdykacja króla Ludwika Filipa; • ponowne ogłoszenie Francji republiką. W źródle 2. wspomina się o: <ul style="list-style-type: none"> • postaci kanclerza Klemensa Metternicha, który uciekał z Wiednia w przebraniu do Anglii; • wybuchu rewolucji w stolicy Prus – Berlinie. [Uwaga: do zaliczenia odpowiedzi wystarczy jeden argument spośród podanych wynikający z analizy źródła 1. i jeden wynikający z analizy źródła 2.]	1 punkt	0–2
	6.2. Wiosna Ludów	1 punkt	
7.	7.1. wojna krymska (1853–1856)	1 punkt	0–3
	7.2. tak <u>Przykładowe poprawne uzasadnienie:</u> Mapa (źródło 1.) przedstawia działania wojenne z okresu wojny krymskiej zaś tekst (źródło 2.) opisuje postanowienia pokoju paryskiego [z 1856 r.], który ten konflikt zakończył.	1 punkt	
	7.3. 1856 r.	1 punkt	
8.	A <u>Przykładowe poprawne uzasadnienie:</u> Wiktor Emanuel II w roku objęcia władzy, tj. w 1861, nie miał pod swoim panowaniem Wenecji. Ta, w wyniku wydarzeń międzynarodowych, została przyłączona do Królestwa Włoch dopiero w 1866 r., co przedstawia mapa B.	1 punkt	0–1
9.	9.1. Źródło 1. <u>Przykładowe poprawne uzasadnienie:</u> W źródle 1. opisano doktrynę prezydenta Stanów Zjednoczonych Jamesa Monroego, ogłoszoną w Kongresie w 1823 r., zaś w źródle 2. jest mowa o secesji Karoliny Południowej z 1860 r. (zerwanie unii ze	1 punkt	0–2

	Stanami Zjednoczonymi Ameryki).		
	9.2. izolacjonizm	1 punkt	
10.	Fragment A – Mikołaj I Fragment B – Aleksander I Fragment C – Aleksander III	po 1 punkcie za każdą poprawną odpowiedź	0–3
11.	B – silnik spalinowy D – gumowa opona F – telefon	1 punkt	0–1
12.	12.1. monarchia austro-węgierska / Austro-Węgry	1 punkt	0–2
	12.2. <u>Przykładowa poprawna odpowiedź:</u> W herbie monarchii habsburskiej został uwzględniony dualizm państwa. Odzwierciedleniem tego są połączone ze sobą tarcze herbowe Austrii i Węgier. Na pierwszej z nich (po lewej) widać dwugłowego czarnego orła – symbol cesarstwa Habsburgów. Na jego piersi znajduje się tarcza z herbami ziem koronnych. Druga (po prawej) przedstawia herby ziem wchodzących w skład Królestwa Węgier, którego symbolem jest Korona św. Stefana.	1 punkt	
13.	C <u>Przykładowe poprawne uzasadnienie:</u> Na obrazie C widać cechy charakterystyczne dla kubizmu, m.in.: <ul style="list-style-type: none"> • sztywne formy geometryczne, • podział prezentowanych obiektów na mniejsze części. [Uwaga: do zaliczenia odpowiedzi wystarczy jeden argument spośród podanych.]	1 punkt	0–1
14.	styl wiktoriański <u>Przykładowe poprawne wyjaśnienie cechy:</u> Na fotografii widać eklektyczną mieszankę stylów, np. neogotyckiego, renesansowego i neoklasycystycznego, charakterystyczną dla stylu wiktoriańskiego powstałego za panowania królowej Wiktorii (druga połowa XIX w.). Cechą charakterystyczną architektury tej epoki było wykorzystanie żelaza, kamienia i szkła.	1 punkt	0–1
15.	Samuel Bogusław Linde – <i>Słownik języka polskiego</i> Alojzy Feliński – <i>Barbara Radziwiłłówna</i> Julian Ursyn Niemcewicz – <i>Śpiewy historyczne</i> Jan Potocki – <i>Rękopis znaleziony w</i>	1 punkt za trzy poprawne odpowiedzi	0–1

	<i>Saragossie</i>		
16.	16.1. C	1 punkt	0–2
	16.2. teoria ewolucji / [darwinizm] / teoria o pochodzeniu człowieka Karola Darwina	1 punkt	
17.	A – kartel B – syndykat C – trust	po 1 punkcie za każdą poprawną odpowiedź	0–3
18.	18.1. epoka Meiji / epoka „światłych rządów”	1 punkt	0–2
	18.2. <u>Przykładowe poprawne wyjaśnienie:</u> W epoce Meiji / „światłych rządów” Japonia w szybkim tempie wdrażała technologię oraz rozwiązania ustrojowo-gospodarcze wzorowane na zachodnich. Cesarz Mutsuhito chciał, aby jego kraj stał się nowoczesny i silny, zdolny powstrzymać Zachód przed dalszą ekspansją. Na wzór zachodni rozwijały się również miasta, a ich mieszkańcy zaczęli przejmować europejski styl życia.	1 punkt	
19.	E. Powstanie tajpingów – 1 A. Powstanie bokserów – 2	1 punkt za dwie poprawne odpowiedzi	0–1
20.	D <u>Przykładowe poprawne uzasadnienie:</u> Fotografia przedstawia uroczystość otwarcia pierwszych nowożytnych igrzysk olimpijskich z 1896 r. w Atenach. Na fotografii widzimy stadion olimpijski, miejsce rywalizacji sportowej.	1 punkt	0–1
21.	<u>Przykładowa poprawna odpowiedź:</u> Karykatura niemiecka z 1904 r. przedstawia postępowanie kolonistów brytyjskich w Afryce, tj. wyzysk ekonomiczny oraz przedmiotowe traktowanie ludności tubylczej. Na karykaturze możemy zaobserwować mieszkańca Afryki, który leży pod prasą. Po jednej stronie prasy Brytyjczyk wlewa mu do ust najprawdopodobniej whisky, a z drugiej strony wypadają pieniądze. Świadczy to o nieludzkim traktowaniu ludności miejscowej i wyraźnym celu, jakim było osiągnięcie jak największych zysków. Całe przedsięwzięcie miało wsparcie Kościoła – z prawej strony widzimy księdza, który zdaje się błogosławić całe przedsięwzięcie.	1 punkt za wyjaśnienie wymowy karykatury 2 punkty za prawidłowe wskazanie i opisanie dwóch elementów graficznych (po 1 punkcie za każdy)	0–3
22.	[Wypowiedź argumentacyjna]		15 punktów [zasady oceniania opisano]

			poniżej – w oddzielnej tabeli]
		Łącznie	58 punktów

Zasady oceniania zadania 22.**

** Zasady oceniania, które będą obowiązywać na egzaminie maturalnym od 2023 r., zgodne z wytycznymi CKE opublikowanymi 13 czerwca 2022 r. (wersja aktualizowana z 26 sierpnia 2022 r.).

A. NARRACJA HISTORYCZNA			
Funkcjonalność wykorzystania wiedzy historycznej	Poziom argumentacji wypowiedzi	Liczba punktów	Poprawność merytoryczna
Wiedza historyczna wykorzystana w pełni funkcjonalnie w odniesieniu do trzech elementów tematu	– bogata argumentacja w odniesieniu do trzech elementów tematu	12 pkt	Za błędy merytoryczne będą odejmowane punkty od ogólnej liczby punktów zdobytych przez zdającego w tym kryterium (bez punktów ujemnych): 1–2 błędy merytoryczne (–1 pkt) 3–5 błędów merytorycznych (–2 pkt) powyżej 5 błędów merytorycznych (–3 pkt)
	– bogata argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu ORAZ zadowalająca argumentacja w odniesieniu do trzeciego	11 pkt	
	– bogata argumentacja do jednego elementu tematu ORAZ zadowalająca argumentacja w odniesieniu do dwóch pozostałych	10 pkt	
	– zadowalająca argumentacja w odniesieniu do trzech elementów tematu	9 pkt	
Wiedza historyczna wykorzystana w pełni funkcjonalnie w odniesieniu do dwóch elementów tematu (trzeci element zrealizowany częściowo funkcjonalnie ALBO niezrealizowany)	– bogata argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do trzeciego	9 pkt	
	– bogata argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu, zadowalająca argumentacja w odniesieniu do jednego z dwóch pozostałych elementów ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do trzeciego elementu tematu	8 pkt	
	– bogata argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu	8 pkt	
	– zadowalająca argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do trzeciego	7 pkt	
	– bogata argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu ORAZ zadowalająca argumentacja w odniesieniu do jednego z dwóch pozostałych	7 pkt	
	– zadowalająca argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu	6 pkt	
	– bogata argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do dwóch pozostałych	6 pkt	
Wiedza historyczna wykorzystana w pełni funkcjonalnie	– bogata argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do dwóch pozostałych	6 pkt	

w odniesieniu do jednego elementu tematu (pozostałe elementy zrealizowane częściowo funkcjonalnie ALBO niezrealizowane)	– zadowalająca argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do dwóch pozostałych	5 pkt	
	– bogata argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do jednego z dwóch pozostałych	5 pkt	
	– zadowalająca argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu ORAZ powierzchowna argumentacja w odniesieniu do jednego z pozostałych	4 pkt	
	– bogata argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu	4 pkt	
	– zadowalająca argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu	3 pkt	
Wiedza historyczna nie została wykorzystana w pełni funkcjonalnie w odniesieniu do żadnego elementu tematu	– powierzchowna argumentacja w odniesieniu do trzech elementów tematu	3 pkt	
	– powierzchowna argumentacja w odniesieniu do dwóch elementów tematu	2 pkt	
	– powierzchowna argumentacja w odniesieniu do jednego elementu tematu	1 pkt	
Niefunkcjonalne wykorzystanie wiedzy historycznej w odniesieniu do całej wypowiedzi ALBO brak wypowiedzi, ALBO wypowiedź w całości nie na temat.		0 pkt	
B. SPÓJNOŚĆ WYPOWIEDZI			
Wypowiedź spełnia kryterium minimalnej liczby 300 słów ORAZ jest spójna (logicznie uporządkowana).		3 pkt	
Wypowiedź spełnia kryterium minimalnej liczby 300 słów ORAZ występują w niej drobne zaburzenia w zakresie spójności (logicznego uporządkowania).		2 pkt	
Wypowiedź spełnia kryterium minimalnej liczby 300 słów ORAZ występują w niej istotne zaburzenia w zakresie spójności (logicznego uporządkowania).		1 pkt	
Wypowiedź nie spełnia kryterium minimalnej liczby 300 słów LUB jest nieuporządkowana, w znacznej mierze stanowi zbiór niezależnych elementów.		0 pkt	

Źródło: <https://cke.gov.pl> [data dostępu: 14.11.2022].